



Στην αυλή της Γης



Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν η Ξένια Ι. Λοϊζίδου, πολιτικός μηχανικός/ακτομηχανικός, ο Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, χημικός μηχανικός - μηχανικός περιβάλλοντος, και η Κυριακή Δημητρίου, υπεύθυνη προγραμμάτων της ΑΚΤΗΣ, συντονίστρια του προγράμματος εργασιακής εμπειρίας APTONAYTHS, που υλοποιείται με τη συνεργασία της ΑΚΤΗΣ και της EuroLife. Για τις απόψεις/απόψεις/εισηγήσεις σας στο akti@akti.org.cy, www.akti.org.cy

Συνέντευξη του Τάκη Τσιντίδη στον Μιχάλη Λοϊζίδη

Προστατεύοντας τον αόρατο στην Κύπρο...

Είναι όμορφο να βλέπεις στις μέρες μας επαγγελματίες σε πολλούς τομείς, με όρεξη, με κέφι να συνεργάζονται σε έναν κοινό και ευγενή στόχο. Συγκεκριμένα, το τμήμα Δασών σε συνεργασία με το τμήμα Περιβάλλοντος, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Frederick και τον MK οργανισμό ΑΚΤΗ Κέντρο Μελε-



Του δρος Μιχάλη Ι. Λοϊζίδη

τών και Έρευνας υλοποιούν το έργο «JUNIPERCY: Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του οικοτόπου προτεραιότητας 9560* (Ενδημικά δάση με Juniperus spp.) στην Κύπρο» που στόχο έχει την προστασία των ενδημικών δασών με Juniperus

spp., γνωστό στο κοινό με την ονομασία αόρατος. Χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE+ (LIFEIO NAT/CY/717).

Περισσότερα στοιχεία για τη νέα τράπεζα σπερμάτων που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του εν λόγω έργου μάς δίνει ο κ. Τάκη Τσιντίδης, διευθυντής του τμήματος Δασών, σε συνέντευξη που μου παραχώρησε:

Τι περιλαμβάνει η νέα αυτή τράπεζα σπερμάτων, τι σκοπό εξυπηρετεί και πού βρίσκεται;

Η νέα τράπεζα σπερμάτων (seed bank) έχει στεγαστεί σε ανακαινισμένα κτήρια του παλαιού Μεταλλείου Αμιάντου. Αφορά ένα μεγάλο δωμάτιο όπου τοποθετήθηκε ο βασικός εξοπλισμός και άλλα τρία δωμάτια που θα εξυπηρετήσουν τις ανάγκες υποδοχής και καθαρισμού των σπερμάτων, της προσωρινής αποθήκευσης και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σχολείων που θα την επισκέπτονται στο μέλλον.

Ο βασικός εξοπλισμός αποτελείται από τρεις θαλάμους: τον αφυγραντήρα, στον οποίο τα σπέρματα αφού καθαριστούν θα παραμένουν για έναν περίπου μήνα για να απολέσουν μέρος της υγρασίας τους, τον ψυκτικό θάλαμο 0-4 OC, για διατήρηση σπερμάτων που θα χρη-



σιμοποιηθούν στα επόμενα 2-5 έτη, και τον θάλαμο βαθιάς κατάψυξης -18-(-20) OC για μακρά διατήρηση σπερμάτων -μέχρι 200 έτη! Ο εξοπλισμός της τράπεζας περιλαμβάνει και άλλα μικρότερα στοιχεία, όπως ζυγούς ακριβείας, εκκοκιστή σπερμάτων και άλλα.

Βασικός σκοπός της τράπεζας είναι μεσοπρόθεσμα να αποθηκευτούν σπέρματα όλων των απειλούμενων και προστατευόμενων φυτών της Κύπρου (όσων φέρουν σπέρματα που μπορούν να αποθηκευτούν), ώστε σε περίπτωση που κάποιο είδος για οποιονδήποτε λόγο κινδυνέψει με εξαφάνιση (π.χ. κλιματική αλλαγή ή πυρκαγιά), ή αν υπάρχει ανάγκη επέκτασης των πληθυσμών του, να

παίρνουμε σπέρματα από την τράπεζα, να παράγουμε φυτά στο φυτώριο ή άλλους χώρους και να τα τοποθετούμε (φυτεύουμε) στη φύση. Επίσης θα αποθηκευτούν σπέρματα σημαντικών δασικών δέντρων που δεν έχουν μηχανισμούς μεταπυρικής αναγέννησης (φυσική αναγέννηση μετά από πυρκαγιά), όπως ο κέδρος, οι αόρατοι και η μαύρη πεύκη του Τροόδους, ώστε να μπορούν να εγκατασταθούν στην κυπριακή φύση μετά από μια μεγάλη καταστροφική πυρκαγιά.

Ποια η σημασία της τράπεζας για τον τόπο και τη βιοποικιλότητα της Κύπρου; Πώς θα γίνεται η διαχείριση;
Η σημασία της έγκειται στη διατήρη-

ση της βιοποικιλότητας, αλλά θα εξυπηρετεί και άλλους σκοπούς, όπως η περιβαλλοντική εκπαίδευση και η έρευνα. Παγκόσμια η εκτός τόπου διατήρηση (ex situ conservation) είναι ένα απαραίτητο συμπληρωματικό μέτρο της διατήρησης στο πεδίο (in situ conservation) και συνήθως σε όλες τις χώρες υπάρχουν δύο τράπεζες σπερμάτων για ευνόητους λόγους ασφάλειας. Στην Κύπρο υπάρχει σήμερα μόνο μία τράπεζα στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών στη Λευκωσία, που έχει ως κύριο αντικείμενο γεωργικά είδη ή αυτοφυή είδη με γεωργική προοπτική.

Η Τράπεζα του Μεταλλείου Αμιάντου εντάσσεται επίσης στο πλαίσιο των προ-

σπαθειών του κράτους για αναβάθμιση του χώρου του μεταλλείου, ώστε αυτός ο μέχρι πριν μερικά χρόνια στείρος τόπος να καταστεί λειτουργικός και να προσφέρει στην κοινωνία, την οικονομία και στη διατήρηση του περιβάλλοντος. Η τράπεζα θα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Βοτανικού Κήπου του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους «Α. Γ. Λεβέντης» που έχει ήδη ενταχθεί στο παγκόσμιο Δίκτυο Βοτανικών Κήπων.

Η διαχείριση της τράπεζας θα γίνεται από εκπαιδευμένο προσωπικό του τμήματος Δασών σύμφωνα με πρωτόκολλα που ήδη ετοιμάζονται από το Frederick University που συμμετέχει στο έργο LIFE «JUNIPERCY». Τα σπέρματα θα ανανεώνονται τακτικά και θα γίνονται συχνόι έλεγχοι φυτρωτικότητας και βιωσιμότητας.

Σταδιακά σκοπός μας είναι να δικτυωθούμε με άλλες τράπεζες σπερμάτων της Μεσογείου για ανταλλαγή επισκέψεων, πολλαπλασιαστικού υλικού και εμπειριών.

Ποια θα είναι τα επόμενα βήματα;

Το αμέσως επόμενο βήμα είναι η υποβολή πρότασης για εξασφάλιση ευρωπαϊκών κονδυλίων για τη συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση σπερμάτων από 200 περίπου είδη φυτών της Κύπρου που απειλούνται ή ενδεχομένως να απειληθούν με εξαφάνιση στο προσεχές μέλλον.

Ήδη έχουμε επικοινωνία με πανεπιστήμια και άλλες ευρωπαϊκές χώρες που ενδιαφέρονται να συνεργαστούν μαζί μας σε ένα τέτοιο πρόγραμμα. Ελπίζουμε ότι από το 2016 θα αρχίσει η συστηματική αποθήκευση σπερμάτων στην τράπεζα. Εν τω μεταξύ το προσωπικό του τμήματος Δασών με ίδιους πόρους θα αρχίσει από το 2015 τη συλλογή σπερμάτων, πέρα από αυτούς που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο του έργου.

Παράλληλα θα συνεργαστούμε με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ώστε η τράπεζα να αξιοποιηθεί και για περιβαλλοντική εκπαίδευση των μαθητών.

ΖΩ! ..σε έναν τόπο που δημιουργεί συλλογικά!

Green Cluster είναι η νέα πρωτοβουλία που ξεκινά το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Πρόκειται για μια νέα, δυναμική μορφή αυτο-οργάνωσης και συνεργασίας στον χώρο του περιβάλλοντος, με καινοτομία στη σκέψη και τις δράσεις. Αλληλοϋποστήριξη, υποστήριξη επιχειρηματικών δράσεων και start-ups, καινοτομία και ευελιξία, μακριά από κάθε γραφειοκρατία. Πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης, έξοδος προς τις αγορές του κόσμου, δικτύωση. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της ΑΚΤΗΣ (www.akti.org.cy) και στο facebook (GreenCluster_cy) για τον διαγωνισμό Crowd sourcing Branding Strategy Competition, με χρηματικό βραβείο 500 ευρώ. Το έργο υλοποιείται με την υποστήριξη του υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ στο πλαίσιο του προγράμματος Global Women, Peace and Security Initiative.



ΕΛ

ΜΙΚΡΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

... στην Ισπανία που κατεδαφίζει!

Απίστευτη είδηση, αν και παλιά (για τα δεδομένα της νήσου) από τον ισπανικό Τύπο (αγγλόφωνη εφημερίδα «The olive tree»). Η νέα βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Σεβίλλης άρχισε να κατασκευάζεται το 2008, με σχέδια της Zaha Hadid (που σχεδίασε και την πλατεία Ελευθερίας), στο Prado de San Sebastian, που θεωρείται ένας από τους «φυσικούς παραδείσους» της Σεβίλλης και προστατεύεται από το Σχέδιο Πόλεως του 1987. Ομάδα κατοίκων προσέφυγε στο δικαστήριο, επικαλούμενη καταστροφή της περιοχής και το Ανώτατο Δικαστήριο της Ανδαλουσίας τους δικαίωσε και με απόφασή του, του 2009, διέταξε την κατεδάφιση της ημιτελούς βιβλιοθήκης, που μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε ήδη στοιχίσει 4 εκατομμύρια (!). Η απόφαση υλοποιήθηκε και η κατεδάφιση ολοκληρώθηκε (φωτό) με πλήρη αποκατάσταση της περιοχής στην αρχική της κατάσταση! Εντοπίζω δύο σημαντικές διαφορές με τη νήσο: (1) το δικαστήριο σε έναν χρόνο εξέδωσε απόφαση και μάλιστα τόσο σημαντική! Εδώ θα χρειαζόμασταν μια δεκαετία τουλάχιστον για την εξέταση του θέματος, (2) κατεδαφίστηκε πανάκριβο δημόσιο κτήριο, γιατί δεν ήταν συμβατό με τον περιβάλλοντα χώρο! Δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό στην Ισπανία: κατεδαφίστηκαν πολλά κτήρια από τις ακτές της χώρας. Αυτά αποτελούν κινήσεις μιας χώρας που έχει ξεκάθαρο προσανατολισμό για το πώς τη θέλει την ανάπτυξή της!



ΕΛ